

vaan yhteisönnön elähyttämää taiteellista kokonaisuutta.

Lyhyesti: Taistelevan, päämäärästään tietoisien joukon ajattelun ja toiminnan yhteinen summa olkoon se välimuoto joka valmistaa tietä tulevaisuuden te-

atteriin, jonka kehtona on sosiaalinen yhteiskunta.

Voiko syntyä näytelmä joka vastaisi tarpeitamme, ylläolevan perusteeilla? Siitä seuraavassa kirjotuksessa.

Salaiset diplomaattiset asiakirjat

Leon Trotskin paljastamina

(SÄKENIEN SUOMENNOS)

(Jatk. edelliseen n:oon).

(True translation filed with the postmaster at Fitchburg, Mass., as required by the act of Oct. 6, 1917).

Seuraava sopimus oli tehty sodan ensimmäisenä vuotena tsaarihallituksen ja liittolaismaiden kanssa. Se on päivätty huhtikuun 26 — toukuu-kuun 9 p., juuri kahta viikkoa ennen Italian sotaan yhtymistä.

Italian sopimus.

Italian lähettiläs, markiisi Imperiali hallituksensa määräyksen perusteella jätti seuraavan asiakirjan ulkomaaministeri Sir Edward Greyille, Ranskan (Lontoossa olevalle) lähettiläälle ja Venäjän (Lontoossa olevalle) lähettiläälle, kreivi Bendorffille:

Kohta 1. Ranskan, Englannin, Venäjän ja Italian pääesikuntien täytyy heti tehdä sotilassopimus. Tässä sopimuksessa täytyy määritellä mikä on vähien määrän joukkoja, joita Venäjä lähettää Itävalta-Unkaria vastaan siinä tapauksessa, että Itävalta-Unkari keskittäisi kaikki joukkonsa Italiaa ja Venäjä Saksaa vastaan. Samalla tavalla sopimuksessa on säännösteltävä aseleposuhteet sikäli kuin ne koskevat armeijan johtavia esikuntia.

Kohta 2. Italia omasta puolestaan sitoutuu kaikilla käytettävissä olevilla voimillaan yhtymään sotaan Ranskan, Venäjän ja Englannin puolelle kaikkia niitä hallituksia vastaan, jotka ovat näiden kanssa sodassa.

Kohta 3. Ranskan ja Englannin laivastot tulevat aktiivisesti ja täy-

dellisesti toimimaan yhteistoiminnassa Italian kanssa siksi kunnes Itävallan laivasto on täydellisesti tuhottu tai rauha aikaansaatu. Ranskan, Italian ja Englannin kesken on heti tehtävä merisopimus.

Kohta 4. Rauhansopimuksen kautta Italian pitää saada: Trentinon alue; eteläisen Tyrolin alue kokonaisuudessaan sen luonnolliseen rajaan, Brenner-jokeen saakka; Triesten, Goritzian ja Gradiscan kaupungit ja niiden ympäristöt sekä koko Istrian Quarneroon saakka, siihen kuuluen Volosca, sekä istrialaiset Cherson ja Lussion saaret, samoin kuin samanlaiset Plavnikin, Unia, Canidolen, Palazuolon, San Pietro dei Nembin, Azinellon, Grutzon saaret sekä niiden naapurisaaristot.

Kohta 5. Samalla tavalla on Italia saapa Dalmatian maakunnan nykyisessä muodossaan, siihen luettuna Lissarikin ja Trebonon pohjoispuolet, ja etelässä kaikki maat siihen rajaan saakka mikä kulkee Planca-niemestä itään pitkin vesirajaa, sillä tavalla, että Italian alueisiin liitetään kaikki niiden jokien laaksot, jotka virtaavat Sebinikoon, kuten Chicollon, Kerka ja Butisnitza haarajokineen. Samaten Italian täytyy saada kaikki ne saaret, jotka ovat Dalmatian rannikon pohjois- ja länsiosassa, afkaen Premuan Selvan, Ulbon, Skerdin, Maonin, Pagon ja Puntaduran saarista, ja edelleen pohjoseen ja Melediin etelässä, näiden saarien joukkoon on myös luettava St. Andrew, Buzzi, Lissa, Lessino, Tercola, Curzola, Kaisa ja

Lagosta ja niiden saaristot sekä kalliosaaret, samoin kuin Palagozza, mutta ei ison ja pienen Zironan, Buan, Sattin ja Brazzan saaria.

Kohta 6. Italia saa täydet oikeudet Valloniin, Sassenon saariin ja maa-alueen joka on riittävän suuri suojelemaan niitä sotilaallisessa suhteessa, keskimääräisesti alueen Voyuss-jokeen pohjoisessa ja lännessä ja etelässä Schimar piiriin rajottuvan alueen.

Kohta 7. Saatuaan Trentinin ja Istrian Kohta 4 mukaisesti, Dalmatian ja Adrianmeren saaret Kohta 5 mukaisesti, ja Vallonin lahden, Italia on velvollinen siinä tapauksessa että Alhaniassa muodostetaan pieniä itsenäisiä puolueettomia valtioita, olemaan vastustamatta Ranskan, Englannin ja Venäjän mahdollisia vaatimuksia jakaa Montenegron, Serbian ja Kreikan kesken Albanian pohjoisia ja eteläisiä alueita. Albanian eteläinen rannikko Italian Vallona-alueesta lähtien Stilosiemiemen saakka on säilytettävä puolueettomana.

Italialla on oikeus hoitaa "Albanian" ulkomaasuhteita. Joka tapauksessa Italia suostuu siihen, että Albanialle jätetään riittävän laaja alue, jotta sen rajat koskettavat lännessä Ochrida-järveä Kreikan ja Serbian rajoja myöten.

Kohta 8. Italia saa täydet oikeudet kaikkiin niihin saariin, mitkä se nyt on valloittanut Dodekeezissä.

Kohta 9. Ranska, Englanti ja Venäjä periaatteessa tunnustavat Italian edut ylläpitäessään Välimeren poliittista tasapainoa, ja Italian oikeuden saada Turkkiä jaettaessa yhtä suuren alueen Välimeren rannalla kuin edellämaitnut maatkin, ja erikoisesti siltä kohtaa, joka nyt koskettaa Adalian maakuntaa, jossa Italia jo on saanut erikoisia oikeuksia ja on edistänyt erinäisiä toimenpiteitä Italian—Englannin sopimuksen perusteella. Se alue, joka siirretään Italian hallituspiiriin alaiseksi, tullaan aikanaan tarkemmin määrittelemään, Ranskan ja Englannin tärkeitten etujen mukaisesti. Italian edut ovat otettavat huomioon siinäkin tapauksessa, että suurvallat jatkaisivat Aasian Turkin loukkaamattomuutta edelleen, jos merkityksellisiä alueita tullaan jakamaan. Jos Ranska, Englanti ja Venäjä nykyisen sodan aikana valloit-

taisivat erinäisiä seutuja Aasian Turkissa, niin Adalian vieressä oleva alue kokonaisuudessaan on lähemmin määritellyllä tavalla annettava Italialle, ja Italia pidättää itselleen oikeuden sen vallottamiseen.

Kohta 10. Libyassa kaikki ne oikeudet ja etuoikeudet, jotka tätä ennen ovat kuuluneet sultaanille Lazanskin sopimuksen perusteella, tunnustetaan kuuluviksi Italialle.

Kohta 11. Italian täytyy saada sellainen osuus sotakorvauksista, mikä vastaa sen uhrauksia ja toimintaa.

Kohta 12. Italia yhtyy Ranskan, Englannin ja Venäjän antamaan selitykseen, että Arabian ja pyhien muhamettiläisten paikkojen kontrollivalta luovutetaan itsenäiselle muhamettiläiselle vallalle.

Kohta 13. Siinä tapauksessa, että Ranska ja Englanti laajentaisivat siirtomaitaan Afrikassa Saksan kustannuksella, Ranska ja Englanti tunnustavat periaatteessa Italian oikeuden vaatia itselleen erinäisiä korvauksia Eriethrian, Somalimaan, Libyan alueittensa laajentamiseksi samoin kuin niiden siirtomaitten laajentamiseksi, jotka sijaitsevat Ranskan ja Englannin siirtomaitten läheisyydessä.

Kohta 14. Englanti sitoutuu heti välittömään Italialle Lontoossa edullisilla ehdoilla lainan, joka vähimmässä määrässä käsittää ainakin 50.000.000 puntaa.

Kohta 15. Ranska, Englanti ja Venäjä sitoutuvat auttamaan Italiaa sen pyrkimyksessä estää kaikenlaiset diplomaattiset yritykset paavin kautta rauhan aikaansaamiseksi tai nykyisen sodan synnyttämien kysymysten ratkaisemiseksi.

Kohta 16. Tämä sopimus on pidettävä salaisena. Mitä tulee Italian yhtymiseen vuoden 1914 syyskuun selitykseen, niin sen selityksen saa julaista vasta sitten kun Italia on julistanut sodan tai Italiaa vastaan on julistettu sota.

Ottaen huomioon tämän asiakirjan, Ranskan, Englannin ja Venäjän edustajat, jotka ovat virallisesti valtuutetut tähän, ovat samaa mieltä Italian edustajan kanssa, jonka Italian hallitus on virallisesti tähän valtuuttanut, seuraavista seikoista: Ranska, Englanti ja Venäjä lausuvat hyväksymisensä Italian hallituksen heille antamaan asiakirjaan

nähdän. Mitä tulee tämän asiakirjan kohtiin 1, 2 ja 3, koskien kaikkien neljän vallan sotilas- ja laivastotoimenpiteitten yhteistoimintaan, Italia selittää yhtyvänsä aktiivisesti sotaan lähitulevaisuudessa, eikä missään tapauksessa myöhempään kuin kuukausi siitä, kun asianomaiset vallat ovat tämän sopimuksen allekirjottaneet. Allekirjottaneet ovat nimillensä ja sineiteillään vahvistaneet neljä kappaletta tätä asiakirjaa Lontoossa, huhtikuun 26 päivänä, 1915.

Sir Edward Grey
Cambon
Markiisi Imperiali
Kreivi Benckendorf.

Tarjous Kreikalle.

(Salainen asiakirja, jonka varsinainen alkuperää ei mainita).

Etelä-Albania tarjotaan. — Marraskuun 22 päivä, 1914. Venäjän, Englannin ja Ranskan ministerit ilmoittivat Kreikan hallitukselle, Atenassa, että Kreikka saisi eteläisen osan Albaniaa, paitsi Valonaa, siinä tapauksessa että Kreikka heti rientäisi Serbian avuksi. Siltä varalta, että Kreikka heti yhtyisi sotaan, Venizelos vaati Rumanialta varmoja takeita ettei Bulgaria hyökkää Kreikkaan. Tätä takausta ei Rumania antanut. Senjohdosta ei Kreikkakaan antanut mitään apua Serbialle ja tarjous hylättiin.

Vähä-Aasian alueita tarjotaan. — Tammik. 12 päivänä, 1915. Ateenassa oleva Englannin ministeri, hallituksensa ohjeiden perusteella, ilmotti Venizelokselle, että jos Kreikka heti sinä hetkenä kun Serbiaa vastaan hyökätään, rientää Serbian avuksi, niin liittolaisvallat myöntävät Kreikalle tärkeitä maa-alueita Vähän-Aasian rannikolla. Tammik. 15 päivänä, 1915, Kreikan Pietarissa, Pariisissa ja Lontoossa olevat ministerit antoivat Kreikan hallituksen vastauksen Englannin ehdotukseen, vastauksen sisältäessä sarjan ehtoja. Tammikuun 20 päivänä aletut neuvottelut Kreikan toivomusten johdosta keskeytettiin Venizeloksen erotessa helmikuun 21 p:nä, 1915. Maaliskuun 9 päivänä, 1915, Kreikan ulkomaanministeri Zographos antoi Ateenassa oleville lähettiläille nootin, jossa ilmoitettiin Kreikan ministeriön haluavan alkaa uudelleen ne-

uvottelut, jotka keskeytyivät Venizeloksen eroamisen johdosta. Maaliskuun 30 päivänä, vastaukseksi tähän noottiin, liittolais-lähettiläät lausuvat Venäjän, Englannin ja Ranskan hallitusten olevan valmiin takaamaan Kreikalle Auduinin, jos Kreikka ryhtyy sotaan Turkia vastaan. Neuvottelut alettiin ja ehtona pidettiin sitä, että tarjous peruutetaan, ellei Kreikka viivyttelämättä selitä olevansa valmis yhtymään sotaan. Vastausnootissaan Gounariksen (Kreikan) ministeristö huhtikuun 1 päivänä ilmotti olevansa valmis yhtymään sotaan heti, jos liittolaiset olisivat valmiit alkamaan sotatoimenpiteet Turkia vastaan yhdessä Kreikan joukkojen kanssa. Sotaansekaantumisen ehdoksi tuli Kreikan alueiden, niihin kuuluen pohjoinen Epirus ja saaret, koskemattomuuden takaaminen koko sodan ajaksi ja määrätyn ajaksi sodan jälkeen. Kreikan maa-alueenastukset Vähässä-Aasiassa alistettaisiin neuvottelujen alaisiksi. Huhtikuussa ei neuvotteluja uusittu, ja toukokuun 1 päivänä ulkomaanministeri ilmotti liittolaisvaltojen selvästi kieltäytyvän antamasta takeita Kreikan koskemattomuudesta ja että Gounaris'in ministeristö oli päättänyt säilyttää edelleenkin maan puoleettomuuden.

Turkin jakaminen.

Seuraavassa asiakirjassa selitetään Turkin Vähä-Aasian alueiden jakamista. Asiakirja oli Englannin, Ranskan ja Venäjän hallitusten Lontoossa ja Pietarissa käytyjen neuvottelujen tulos ja tehtiin se keväällä 1916. Asiakirjassa ei ole allekirjotusta, mutta se todistetaan varmaksi kopioksi alkuperäisestä.

Vähä-Aasiaa koskeva tiedonanto, helmikuun 21 p:nä, 1917.

Keväällä 1916 Lontoossa ja Pietarissa pidettyjen neuvottelujen johdosta Englannin, Ranskan ja Venäjän hallitukset tulivat sopimukseen heidän etupiireihinsä ja maa-aluevalloituksiinsa Turkin Aasiassa, samoin kuin Arabian rajojen sisäpuolelle muodostettavasta itsenäisestä Arabiasta tai Arabian hallitusten liitovallasta.

Sopimuksen pääperusteet ovat:
Venäjä ottaa Erzerumin, Trebizon-

din, Vanin, Bitlisin alueet, ja myöskin eteläisen Kurdestanin alueet Muscha Sert Ibn Omar-Amali Amalia linjaa pitkin, Persian rajalle. Eitäisin kohta Venäjän anastuksiin Mustanmeren rannalla on kohta Trebisondin läntisellä puolella, josta lähemmin tuonneimpana päätetään.

Ranska tulee saamaan rannikko-kaistaleen Syyriassa, Addanskin alueen ja maa-alueen, joka rajottuu etelässä linjaan joka kulkee Ajutab-Mardinista Venäjän tulevaan rajaan ja pohjoisessa Ala-Daga — Kosanya-ak-Daga — Ildiz-Daga — Sara — Ogim — Kharput linjaan.

Englanti tulee ottamaan eteläisen osan Mesopotamiaa Bagdadin kanssa ja pidättää itselleen Syyriassa Harphan ja Akkan satamat.

Ranskan ja Englannin hallituksen välisen sopimuksen perusteella se maa-alue, joka on Ranskan ja Englannin alueiden välillä, muodostetaan Arabian hallitusten liittovallak-

si, tai itsenäiseksi Arabian hallitukseksi, joista vaikutusalueista tässä päätetään.

Alexandro julistetaan vapaaksi satamaksi.

Liittolaisvaltojen uskonnollisten e-tujen johdosta Palestiina pyhine paikkoineen erotetaan Turkin alueista ja alistetaan erikoishallinnon alaiseksi Venäjän, Ranskan ja Englannin sopimuksen mukaisesti.

Yleisenä ehtona pidetään sitä, että sopimuksen tehneet valtat yhteisesti sitoutuvat tunnustamaan ne alueet ja etuoikeudet, joita heillä oli olemassa ennen sotaa ulottuvilta ajoilta vallottamillaan alueilla.

Sopimuksen tehneet valtat edelleen sitoutuvat ottamaan suhteellisen osan Turkin sotakorvauksesta ottamalla huomioon vastaavat anastukset.

Lisää salaisia asiakirjoja Heinäkuun Säkenissä.

